

ת"פ 41203/02/13 - מדינת ישראל נגד עאמר חרחש

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 41203-02-13 מדינת ישראל נ' חרחש(עציר)
תיק חיצוני: 2897/12

בפני כבוד סגן הנשיא ירון מינטקביץ
המאשימה מדינת ישראל ע"י עו"ד גיל קרסנטי ומר שחר מוסקוביץ,
מתמחה
נגד
הנאשם עאמר חרחש ע"י עו"ד ניזאר מסרי

החלטה

רקע ועמדות הצדדים

לפני בקשת הנאשם לבטל צו מאסר שניתן בעניינו ביום 30.8.21 בשל אי תשלום קנס, מכיוון שניתן בעניינו צו פתיחת הליכים, על פי חוק חדלות פרעון ושיקום כלכלי, תשע"ח-2018 (להלן: **החוק**).

ברקע הבקשה, גזר דין שניתן בעניינו של הנאשם ביום 20.11.16 בעקבות הרשעתו בשורת עבירות מסים, בו נגזרו עליו שש שנות מאסר בפועל, מאסר מותנה וקנס בסך 750,000 ש"ח או שנה מאסר תחתיו. מועד תשלום הקנס שנקבע בגזר הדין היה יום 1.1.17. ערעור על הכרעת הדין וגזר הדין נדחה על ידי בית המשפט המחוזי (ע"פ 7791-01-17, פסק דין מיום 26.6.17). בקשת רשות ערעור שהוגשה לבית המשפט העליון נדחתה אף היא (רע"פ 3446/18, החלטה מיום 19.6.18).

הנאשם לא שילם את עיקר סכום הקנס. לפיכך ביום 30.8.21 נחתם צו מאסר לפיו הנאשם יאסר למשך 272 ימים וזאת בשל אי תשלום הקנס, וביום 14.12.21 נאסר הנאשם. להשלמת התמונה אוסיף, כי הנאשם הגיש (באמצעות עורכי דין אחרים) בקשה לביטול צו המאסר, אותה דחיתי ביום 3.2.22, והקורא מופנה לתיאור העניינים בהחלטה ולנימוקיה. על ההחלטה הוגש ערעור (ע"פ 34706-02-22) הקבוע לדיון ביום 6.4.22.

המסגרת הנורמטיבית וטענות הצדדים

על פי סע' 121(4) לחוק, משניתן צו לפתיחת הליכים:

(1) נכסי קופת הנשייה יעמדו לפירעון חובות העבר של היחיד והוצאות הליכי חדלות הפירעון, בלבד;

(2) לא ייפרעו חובות העבר של היחיד מנכסי קופת הנשייה אלא לפי הוראות חוק זה;

(3) יוקפאו ההליכים נגד היחיד לפי הוראות פרק ה': הקפאת הליכים, לחלק ב', בשינויים

עמוד 1

המחויבים, ואם הוטלו הגבלות על היחיד במסגרת הליכי גבייה - ההגבלות בטלות;

(4) לא יינתן צו מאסר לביצוע מאסר במקום קנס שהוטל על היחיד לפי סעיף 71 לחוק העונשין או לפי סעיף 129א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982;

ר' גם הוראת סעיף 31(א) לחוק, לפיו: **"הקפאת הליכים לא תחול על הליכים פליליים ועל הליכים מינהליים, למעט הליכי גבייה"** וכן הוראת סעיף 175(א)(1) לחוק, לפיו הפטר של יחיד מחובות העבר לא יחול על **"תשלום עונשי"**.

על פי הבקשה, ביום 17.3.22 ניתן בעניינו של הנאשם צו לפתיחת הליכים ועל כן לאור הוראת סעיף 121(4) לחוק יש לבטל את צו המאסר. לטענת ב"כ הנאשם, יש לראות את סעיף 121(4) לחוק כאילו הוא חל על כל צו מאסר חלף קנס, גם אם ניתן קודם לצו פתיחת הליכים, וכי יש לראות צו מאסר חלף קנס כאילו הוא מתחדש מדי יום, כל עוד לא שילם הנאשם את הקנס.

המאשימה מתנגדת לבקשה. עיקר טיעונה של המאשימה היה, כי דינו של צו פתיחת ההליכים להתבטל, משום שניתן תוך הטעיית בית המשפט. בעניין זה הוגשה בקשה למותב שהורה על פתיחת ההליכים, הנתונה להכרעתו (תיק חדל"פ 24405-12-21, קבוע לפני כב' הש' ח. טוקר). עוד נטען, כי חוב הקנס אינו בר הפטר, וכי הנאשם פועל בחוסר תום לב, על מנת להתחמק מתשלומו. לחלופין ביקשה המאשימה כי החלטה תנתן לאחר שתנתן החלטה בבקשה לביטול צו פתיחת ההליכים.

להשלמת התמונה אציין, כי תחילה סברתי שיש להמתין עם מתן ההחלטה עד שתוכרע הבקשה לביטול צו פתיחת ההליכים, אך משהוברר כי ההחלטה בעניין זה לא תנתן בימים הקרובים, ראיתי להחליט בבקשה כבר עכשיו (ר' החלטה מיום 27.3.22).

דין והכרעה

לאחר שנתתי דעתי לבקשה ונימוקיה, ראיתי כי דינה להדחות:

ראשית אומר, כי מלשוננו של סעיף 121(4) עולה באופן ברור, כי תחולתו צופה פני עתיד, והוא אוסר על מתן צו מאסר חלף קנס לאחר שניתן צו פתיחת הליכים, אך אינו נוגע כלל לצו שניתן קודם לכן. חזקה על המחוקק, כי לו התכוון להחיל את הסעיף גם על צווי מאסר שכבר נחתמו ובוצעו, היה קובע זאת באופן מפורש. יתר על כן, סעיף 31(א) לחוק קובע מפורשות כי הליכים פליליים לא יוקפאו לאחר מתן צו פתיחת הליכים - וברור כי מאסר בשל אי תשלום קנס מהווה הליך פלילי.

ר' למשל עפ 4919/14 אזולאי (6.3.17):

עניינו של קנס הוא בענישה כספית. מאסר חלף קנס משקף אמצעי ענישה מורכב, הטומן בחובו שתי תכליות: הראשונה - תכלית עונשית, המעידה על היותו עונש חלופי לקנס משכשלו המאמצים בגבייתו; והשניה - תכלית אכיפתית, אשר נועדה להרתיע מפני אי תשלום הקנס ולהמריץ חייבים לשלמו.

גם פרשנות תכליתית של החוק, מביאה למסקנה כי תחולתו היא רק על צווי מאסר שטרם ניתנו במועד מתן צו פתיחת הליכים, והטעם לכך ברור: משניתן צו פתיחת הליכים, נאשם אינו יכול לשלם קנסות, שכן נכסיו עוברים לקופת הנשייה ותשלום הקנס מהווה העדפה פסולה של המדינה על פני נושים אחרים. משכך, אכן יש קושי במתן צו מאסר בשל אי תשלום קנס, מקום בו אסור לנאשם לשלמו, בשל צו פתיחת ההליכים. נימוק זה כלל אינו רלוונטי לקנס שמועד תשלומו חלף לפני שניתן צו פתיחת ההליכים, שהרי דבר לא מנע מהנאשם לשלם את הקנס.

במיוחד דברים אמורים במקרה שלפני, בו לאורך חמש שנים הנאשם לא שילם את הקנס שהוטל עליו, אלא עשה כל אשר לאל ידו להתחמק מתשלומו (ואפנה את הקורא להחלטת מיום 3.2.22 שם פרטתי את התנהלותו של הנאשם). בנסיבות המקרה שלפני, אין ספק כי צו פתיחת ההליכים שניתן בעניינו של הנאשם (ולבקשתו) כחודשיים לאחר שנאסר, אינו הטעם בגינו לא שילם את הקנס עד היום, וקשה שלא לקבל את הרושם, כי מדובר בצעד נוסף בו נקט הנאשם במטרה להתחמק מתשלום הקנס.

יתרה מכך, במבט צופה פני עתיד ניתן לומר, כי גם לו יקבל הנאשם הפטר מחובות העבר, לאור הוראת סעי' 175(א)(1) לחוק, ההפטר לא יחול על הקנס ויהיה על הנאשם לשלמו לאחר סיום הליכי השיקום הכלכלי - וניתן להניח במידה רבה של ביטחון שהקנס שהנאשם לא שילם במשך חמש השנים שקדמו למתן צו פתיחת ההליכים, לא ישולם גם בעתיד - ואדגיש כי גובה הקנס, בצירוף תוספת ריבית פיגורים, עמד על מעל 800,000 ש"ח בטרם נאסר הנאשם בשל אי תשלומו והנאשם מצהיר כי הוא חסר אמצעים. משכך, ביטול פקודת המאסר לא יגשים אף אחת מתכליותיו של החוק - לא התכלית של שיקום כלכלי של הנאשם (אשר בסוף ההליך ישאר עם חוב הקנס) ולא התכלית של השאת התועלת לנושים.

נתתי דעתי להחלטת בית המשפט המחוזי בחיפה בע"פ 38761-09-21 אסעד אמארה, אליו הפנה ב"כ הנאשם ולא ראיתי כי יש בה לשנות ממסקנתי: באותו הליך נדון מקרה של צו מאסר אשר נחתם לאחר צו פתיחת ההליכים, וזאת בשונה מענייננו, בו צו המאסר ניתן כחצי שנה לפני צו פתיחת ההליכים והנאשם נאסר כחודשיים לפני מתן הצו. אכן, באותו הליך העיר בית המשפט כי לטעמו יש להחיל את סעי' 121(4) גם על צו מאסר שניתן לפני שניתן צו פתיחת הליכים, אך מדובר בהערת אגב של בית המשפט המחוזי, אשר לא היתה דרושה להכרעה, במקרה אשר נסיבותיו שונות.

לאור אלה, דוחה את הבקשה לבטל את צו המאסר.

ניתנה היום, ב' ניסן תשפ"ב, 03 אפריל 2022, בהעדר
הצדדים.